

ÚSTAVNÍ SOUD

Velká rada, která slouží
k přijímání významných návštěv
a k dalším odborným jednáním.

POSLÁNÍ ÚSTAVNÍHO SOUDU

Rolí Ústavního soudu je **ochrana ústavnosti a základních lidských práv a svobod**. Ačkoliv se v jeho jméně objevuje označení soud, není součástí soustavy obecných soudů.

Mezi jeho nejviditelnější kompetence patří **rozhodování o ústavnosti zákonů a ústavnosti a zákonnosti jiných právních předpisů**. Rozhoduje také o **ústavních stížnostech** proti pravomocným rozhodnutím či jiným zásahům orgánů veřejné moci do ústavně zaručených práv a svobod.

Ústavní soud nemůže zahájit řízení z vlastní iniciativy. **Jedná výhradně na návrh** stěžovatele (navrhovatele).

SOUDCI ÚSTAVNÍHO SOUDU

Soudcem Ústavního soudu se může stát **bezúhonný občan České republiky**, který dovršil **minimálně 40 let věku**, získal **vysokoškolské právnické vzdělání** a byl **nejméně deset let činný v některém právnickém povolání**.

Stejně jako v případě soudců obecných soudů není funkce soudce Ústavního soudu slučitelná s funkcí prezidenta republiky, člena Parlamentu či s jinou funkcí ve veřejné správě. Soudce Ústavního soudu nesmí být členem žádné politické strany nebo hnutí.

Soudce Ústavního soudu jmenuje prezident republiky se souhlasem Senátu Parlamentu České republiky. Funkce se soudce ujímá složením slibu do rukou prezidenta.

Ze soudců Ústavního soudu prezident jmenuje jeho **předsedu a dva místopředsedy**.

Soudců Ústavního soudu je celkem 15. Případy rozhodují v **tříčlenných senátech** nebo v **plénu** (v plném složení). **Soudce zpravodaj** sám může rozhodnout o odmítnutí některých návrhů, pokud nesplňují zákonné požadavky.

HISTORIE ÚSTAVNÍHO SOUDNICTVÍ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Počátky ústavního soudnictví sahají až do období krátce po vzniku Československé republiky. Na základě **Ústavní listiny z roku 1920** vznikl specializovaný soudní orgán, který se jako vůbec první na světě nazýval „**Ústavní soud**“. Takové označení poukazovalo na jeho hlavní funkci, která spočívala v **přezkumu ústavnosti zákonů**. Československý Ústavní soud však nemohl svoji činnost výrazněji rozvinout. Jeho důležitost spočívá spíše v symbolice historického odkazu, na který navázali jeho následovníci po pádu totality v roce 1989.

Ústavy z let 1948 a 1960 s ústavním soudem, z důvodů celkem pochopitelných, nepočítaly. K poněkud zvláštní situaci došlo po federalizaci státu v roce 1968, neboť ústavní zákon o československé federaci předpokládal vznik nejen ústavního soudu federace, ale i ústavních soudů obou národních republik. Žádný z těchto soudů ale nikdy zřízen nebyl.

Na základě federálního ústavního zákona z února **1991** byl zřízen **Ústavní soud České a Slovenské Federativní Republiky**. Navzdory svému nepříliš dlouhému trvání posoudil tento soudní orgán více než tisíc věcí a na řadu jeho rozhodnutí navázal Ústavní soud samostatné České republiky.

Současný Ústavní soud započal svoji činnost dne **15. července 1993**.

O SÍDLE ÚSTAVNÍHO SOUDU

Od svého vzniku sídlí Ústavní soud v budově, která byla vystavěna v letech **1875–1878** pro potřeby **moravského zemského sněmu**. V historizujícím novorenesančním stylu ji navrhli věhlasní vídeňští architekti Robert Raschka a Anton Hefft. Jde o jednu z nejpozoruhodnějších a nejdůležitějších staveb na brněnské okružní třídě. Významná je svojí historií, architekturou i tím, která instituce v ní už přes třicet let sídlí.

Sněmovní sál, ve kterém probíhají veřejná ústní jednání a vyhlášení plenárních nálezů Ústavního soudu.

Jednací místnost, v níž se
vyhlašují senátní nálezy
Ústavního soudu.

ROZHODOVÁNÍ O ÚSTAVNÍCH STÍŽNOSTECH

O jednotlivých případech rozhoduje Ústavní soud nálezem nebo usnesením.

Jestliže Ústavní soud shledá důvody případ přezkoumat, rozhodne **nálezem**. V takovém případě rozhoduje **o věci samé**, tedy o podstatě kauzy. Věcně se zabývá jednotlivými námitkami stěžovatele a posuzuje je. Nález může být **vyhovující** nebo **zamítavý**. Ve vyhovujícím nálezu většinou Ústavní soud napadená rozhodnutí nebo jejich část zruší. V zamítavém nálezu soud vysvětlí, proč napadená rozhodnutí nezrušil. Závěry vyhovujících i zamítavých nálezů jsou významné také pro řešení obdobných případů v budoucnu.

Usnesením Ústavní soud stížnost **odmítá**. Nejčastěji je ústavní stížnost odmítnuta tehdy, jestliže je zjevně neopodstatněná.

ROZHODOVÁNÍ O NÁVRZÍCH NA ZRUŠENÍ ZÁKONŮ A JINÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Shledá-li Ústavní soud, že je zákon v rozporu s ústavním pořádkem, rozhodne nálezem o jeho zrušení. Zákon pozbude platnosti dnem, který Ústavní soud v nálezu určí. Ústavní soud je proto někdy označován i jako tzv. „negativní zákonodárce“.

U jiných právních předpisů Ústavní soud zkoumá, zda nejsou v rozporu s ústavním pořádkem nebo se zákony. Jestliže takový rozpor zjistí, právní předpis zruší.

ÚSTAVNÍ SOUD V ČÍSLECH

Ústavnímu soudu napadne **ročně** zhruba **3 500 až 4 000 věcí**, z nichž přibližně **200** rozhodne **nálezem** a ve zbytku rozhodne usnesením.

Každý soudce obdrží průměrně **260 ústavních stížností za rok**. I z toho důvodu má k dispozici **asistenty** (právníky), se kterými se radí, zadává jim opatření podkladů a přípravu některých pasáží budoucích rozhodnutí.

Soudci Ústavního soudu v průměru vyhoví pouze 5 % návrhů, o nichž rozhodují. To však neznamená, že by se ochraně lidských práv nevěnovali důsledně a zodpovědně. Ústavní soud skutečně zasahuje do rozhodování obecných soudů spíše zřídka. Je to však dobrá zpráva o české justici: v 95 % případů není nutné do činnosti obecných soudů zasahovat, protože základní lidská práva a svobody účastníků byly respektovány. Na druhou stranu, oněch 5 % případů, v nichž je rozhodnuto ve prospěch stěžovatele, jen podtrhuje **nezbytnost a důležitost existence Ústavního soudu**. Ústavní soud je tak jakousi „**záchrannou brzdou**“, aby k porušování ústavnosti a základních práv nedocházelo.

KDY A JAK SE LZE OBRÁTIT NA ÚSTAVNÍ SOUD?

Každý, kdo se domnívá, že bylo nějakým rozhodnutím soudu či jiného orgánu veřejné moci zasaženo do některého z jeho základních práv a vyčerpal všechny opravné prostředky, má možnost podat **ústavní stížnost**. Tu musí připravit **advokát** a musí být podána **do dvou měsíců od doručení posledního rozhodnutí**. Doručit ji může Ústavnímu soudu osobně na podatelnu, přes datovou schránku nebo poštovní zásilkou.

KONTAKTY

Ústavní soud
Joštova 8
660 83 Brno

Tel: (+420) 542 162 111

Elektronická podatelna: podani@usoud.cz

Datová schránka: z2tadw5

Webové stránky: www.usoud.cz

Databáze rozhodnutí Ústavního soudu: nalus.usoud.cz

Sociální sítě:

 @usoud_official

 Ústavní soud České republiky

 @usoud_official